

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Politisk Dispatch

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 515. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167175719168/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Indkomster. Jeg erindrer mig, at jeg hos én af mine Venner, der nu opholder sig i én af Provintierne langt fra Hovedstaden, har set en Liste, hvorefter de kongelige Personers Deputater og Hofbetjentenes Lønninger for Aaret 1796 beløbe sig til noget over fem Tønder Guld. Lægges man nu hertil Hof-husholdnings-Udgifterne med Mad og Truffe o. s. v., Partikular- og Statokassens Indkomster, samt de Summer, som Hans Majestæt Kongen, efter sin allerhøjeste Magt og Myndighed, nu og da, under egen høje Haand, rekvirerer, og som i Ordrene ligeså at være til et vist Brug, hvilke Summer undervejs kunne paa én Gang og efter én Anvisning beløbe sig til en Snees Tusende Rigsdaler og der over, og hvis Anvendelse saaledes, efter Sagens Natur, maa forblive en Hensigtsmæssighed, saa vil man let indse, at min Beregning ikke er overdreven.

Maaske kunde man ogsaa finde, at min Beregning maa blive vigtig af en anden Aarsag, fordi man veedhaat, at der siden Thaarups Statistisk udkom, endnu ere gjorte flere Besparelser ved Hofholdningen. Om det forholder sig saaledes, og hvori disse Besparelser bestaa, ved jeg ikke. Jeg vil ikke benægte denne Aarsag, da jeg ikke er i Stand til at benytte den modfatte; men jeg maa blot bede bemærket:

- 1) At jeg i min Beregning langt fra ikke har anført alle de Indtægter, der tilflyde Partikular-Kassen.
- 2) At der ere adskillige Hofbetjentenes Lønninger, der, som ovenmeldt, betales ud af andre Kasser.
- 3) At jeg her ovenfor har udset over 14,000 Rd. af min generelle Summa for at lade paa, hvad der maaske endnu paa et eller andet Sted kunde være for højt anset; og
- 4) At jeg, naar det maatte tillades mig at gjenomgaa Statokassens Pensioners-Liste, sikkert vilde her finde mangfoldige Pensioner til Jætt, der ikke egentligen have tjent Staten, men blot Kongen, saasom afskedigede Kammerherrer, Kammer-

33*

junke Hofdamer og andre Hofbetjente, hvis Pensioner egentlig henhøre til Kongens private Kasse*). Partil kommer endnu Pensioner til Mand, der i deres bedste Alder afskediges med Bibeholdelse af deres hele Lou, hvilket dog nok kans Hjelden træffer andre end dem, der ere Avarments-dygtige, Kjønt man vel baade maa og bør tro, at laadant Her til Statens Bedste og uden andet Hensyn. Ligeledes betydelige Sineklurer**), hvoraf Danmark ogsaa har nogle, eller Lønninger, der hæves uden at forrette det Arbejde, som dermed er forbunden, hvormed det nok har samme Væksel som med de ovennævnte Pensioner. Dog, om man endog behager endnu at robattere en Tønde Guld eller to, saa bliver Kontributionen af ethvert Menneske endda stor nok.

I Hensende til Kongeriget Sverrig har jeg kans lidet at sige, da jeg mangler de fornødne Oplysninger. Bæskning i sin Geografi angiver Statens Udgifter for Høvet i Aaret 1773 til den Summa 2,104,735 Daler S. M., og Folke-mængden til omtrent 2½ Millioner, som, efter Repartition, gjør ikke mere end 1 Mk. 4 Sk. Dansk for hvert Menneske. Man ser letteligen ved det forrige Øjeblik, at denne Beregning ikke kan være rigtig. Enhver, der kender Gustaf den tredjies

*) At henlagte laadant Pensioner paa den egentligen saaledes Statens Kasse vilde være ligesaa upasseligt som at give en Kammerherre, der for sin Selkreds eller Fornsjelles Skyld vilde rejse til Vermont, Refusion af Kassen ad usas publicos — vel at mærke i enhver Stat, hvor det er tilladt at gjøre Forskiel paa Kongens private og Statens almindelige Kasser.

***) Jeg véd ikke, om vi her i Danmark have Sineklurer, der svare aldeles imod de engelske; men at Staten betaler flere Pensioner til Folk, der endnu kunne arbejde, til hovedrige private Pensioner, ja endog til hovevrigt eller dog formuende Enker og andre Tamer af høj Stand, medens mangen Enke af den ringere Stand lider Kød, det véd jeg; men det véd Kongen sikkert ikke, thi ellers vilde Riddelingen have blevet anderledes — man kan ofte stedse formodes at vide det rigtige, men maa altid supponeres at ville det.